

текстове на български към viewing room GLASS, GAS AND ELECTRICITY

<http://sariev-gallery.com/viewing-room/glass-gas-and-electricity>

СТЪКЛО ГАЗ И ЕЛЕКТРИЧЕСТВО

Рада Букова, Мариана Василева, Венцислав Занков, Правдолюб Иванов, Викенти Комитски, Стефан Николаев, Калин Серапионов, Димитър Солаков, Камен Стоянов, Самуил Стоянов, Красимир Терзиев

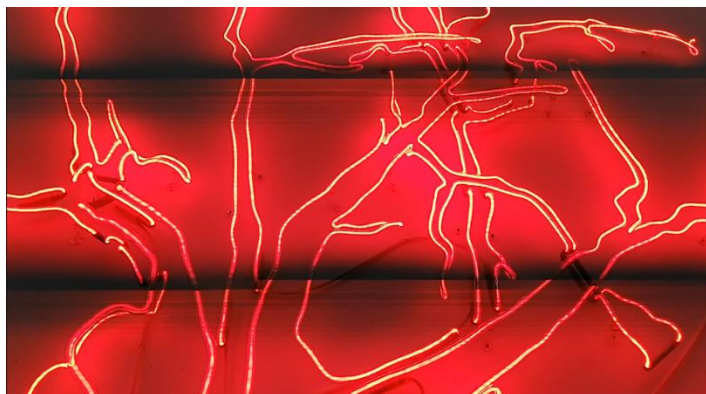
Неонът (от гръцки: νέον, „нов“) е химичен продукт с атомен номер 10 и атомна маса 20,1797 u, обозначен със символа Ne. Макар и често срещан във Вселената, той е сравнително рядък на Земята. При стандартна температура и налягане представлява енергиен газ без цвят и мирис. При преминаване на електрически ток през тръба, пълна с неон, свети с червеникаво-оранжева светлина. Произвежда се чрез извличане от въздуха, когато присъства в много ниска концентрация. (Уикипедия)

*през нощта стените ни излъчват
отвън навярно слабо светят
хрупкави като неон и леко стискане*

*въздухът заема въображението
въздухът ни диша
жужим*

въздухът - чувствителен релеф

В.С., май, 2020

Нека се обърнем към материята, абстрахирайки се от погледа към проявлението. Именно днес, когато всичките ни социални функции са затихнали, когато дебнем тялото и си шептим с него, уговаряйки взаимоотношения.

Да говорим за избора на художника. За избраното тяло на творбата, без да чуваме избрания език, без да четем текста му. Нека не говорим за светлината в изкуството. Нека да говорим за физическото усещане на стъклото, електричеството и газа. Една игра на чупливо, деликатно стъкло, игра с потенцијата, с напрежението на електричеството – то, което създава. Игра, видима чрез присъствието на газа неон – ефимерен, невидим, извлечен като субстанция от въздуха.

Чувствителност, евентуално оттеглила се от концептуализма и неговите фиксации, или чувственост – само привидно възпламенила преобръщането на стойностите при модернизмите.

Населило чуждия свят на рекламата, не ни ли казва това изкуство в неон, че е невъзможно да съществува в нейния обхват.

Или заклещено между тези, набиващи се на очи функционални или програмно-исторически жестове, деликатно като газа неон, с качеството му да освети, просто показва как съществува помежду. Как се съществува.

There Is An End to Every Circle изписан в кръг (Викенти Комитски); *Safe, I'm Safe, I'm Safe, I'm* тревожно червено (Калин Серапионов); ръкописен и подчертан с категоричен жест *No Way* (Стефан Николаев); *On the Wrong Side* обърнат огледално (Правдолюб Иванов); *Future Unforgettable* в стандартен прав шрифт (Красимир Терзиев); намигващ *Много Малко или Малко Много* (Правдолюб Иванов); *Ice Caps* (Димитър Солаков); *Балкантон с изпаднало О* (Стефан Николаев); *Nothing is Just* лежерно написан на ръка (Мариана Василева). Или изображенията: мрежа под високо напрежение *High Voltage Fence* (Камен Стоянов), нажеженото електрическо червено вековно дърво (Венцислав Занков). В кой от тези два свята сме, кой е този дуализъм и избор. Е ли.

Може ли да видим качеството на съмнението, което носят тези творби. Съмнение – възприемано погрешно за увереност, повод за житейски мотив, надхитряване на реалността, забавно преобръщане, ежедневна философия, нещо чуждо, което ще направи впечатление от наше име. Не поставят ли самите автори по една бръждяща невидима голяма въпросителна над тези творби.

И защо тази крехкост на творбата в собственото си тяло, това невидимо оттегляне от първосигналното, днес бихме могли да осъзнаем като възможно по-ценно качество на изкуството – неон. Жест, който разпознаваме характерно в *Хвърляне на лъч* (Рада Букова), *Утопия 2* (Самуил Стоянов), *Don't Give Up* (Правдолюб Иванов).

Дали изборът на смирение, макар и да изглежда бунт, не е съзнателно заложен в творбата от твореца ѝ, дали той не подхожда по-скоро сетивно и тактилно към тази медия на изкуството, а не толкова практически. Със съзнанието, че това е изкуството, което лесно може да бъде изключено от контакта или счупено. Но и изкуство, което никога не е изработвано от ръцете му, а от тези на ловкия производител на неони, който изпълнява всички желания от рекламни до творчески. Не остава ли все пак това едно пожелано изкуство от неговия автор. Въобразено. Представено много често от него на лист хартия с молив или пред компютъра с мишка или таблет. И не е ли разположено творението именно в/с/с/между смирението и порива.

СТЪКЛО, ГАЗ И ЕЛЕКТРИЧЕСТВО е изложба, която чувства ефимерното тяло на творбата, усеща неона като газ, чува жужащия звук на тази материя и създава място в посетителите за въпроса кой е този кръг, който завършва в кръговрат. Изложбата приканва тези, които ще я видят частично през витрините на галерия Sariev и в цялост онлайн в сайта на галерията, да се усъмнят.

Ще бъдат представени творби в неон и проектни рисунки на авторите Рада Букова, Мариана Василева, Венцислав Занков, Правдолюб Иванов, Викенти Комитски, Стефан Николаев, Калин Серапионов, Димитър Солаков, Камен Стоянов, Самуил Стоянов, Красимир Терзиев.

Изложбата минава по една тематична ретроспективна линия назад в българското съвременно изкуството и хвърля любопитството си напред с избора да представи и проектни рисунки на нереализирани все още творби.

СТЪКЛО, ГАЗ И ЕЛЕКТРИЧЕСТВО може да бъде видяна частично на улица Отец Паисий, 40, Пловдив и в цялост на <http://www.sariev-gallery.com> от 21 декември 2020 – 2 февруари 2021 година.

Рада Букова, Beam throwing, 2014, switching on two neon letters O on the roof of the cinema Kosmos

„Хвърляне на лъч“ се състоеше само от две блестящи „O“ от табелата на кино „Космос“. Киното отдавна беше затворено, неоновият му надпис потъмнял. За Нощта на музеите и галериите Пловдив през 2014 г. работата на Рада Букова възстановява двете букви „O“.

„Хвърляне на лъч“ е част от „Пресичане на пустинята“ – цялостно произведение от шест части, които бяха разпръснати из целия град за Нощта. Работното пространство на творбата беше градът, пълен с изложби, но и забавления. Всъщност докато нормата и очакванията за произведения на изкуството в такава среда е да бъдат достатъчно привлекателни и ярки, за да се видят, тези шест творби не са очевидни.

Стефан Николаев, Balkanton, 2004, neon, light box, 15 x 100 cm, Edition 3+1 AP, Edition number 3, collection Sofia Municipal Art Gallery, Sofia, Bulgaria

"...Днес ще се намери ли някой, който все още си спомня за мощната българска държавна звукозаписна компания "Балкантон", която произвеждаше български (в социалистически стил) версии на популярни хитове? Това бе средство за обуздаване на опасни влияния. Работата на Стефан Николаев създава обръкване между "сега" и "тогава", между оригинала и копие. Тези понятия са взаимозаменяеми. Някак съм убедена, че "Балкантон" и неговата дейност преди промените след 1989 г., когато социалистическа България не се интересуваше от авторско право, е предшественик на днешната спокойна ситуация около магазините за пиратски записи. Днес вече няма държавно производство, но тази нелегална дистрибуция не е тайна за никого."

Яра Бубнова, 2004

Самуил Стоянов, Утопия 2, 2010, Изключени неонов тръби с осветително тяло, 120x35x8 см; бяло самозалепващо се PVC фолио,, 23x50 см, Тираж: 5+1AP

Текст на стената:

Кулата на Татлин не е построена поради липсата на суровини, техническо оборудване и съмнения относно нейната целесъобразност.

Интересуват ме устремите към превъзможване на настоящето и създаване на среда, която да подпомогне стремежа на човечеството към хармонично съществуване. Както историята го доказва това идеалистично съществуване в крайна сметка често се оказва, е огромна система от догми и правила, които се превръщат в тирании и диктатури, корумпирани от индивидуални и обществени недъзи.

Именно идеята за бъдещо равенство между хората, единство на политиката, изкуствата, медиите и мисълта е вдъхновила руския художник и архитект Владимир Татлин да създаде преди 100 години (по държавна поръчка) емблематичния проект за "Кула на третия интернационал" (1919-20). Утопичен по своята младежка поривност, абсурден по своите икономически показатели и суровинни изисквания, проекта повлиява архитектурата и изкуството на XX век. Американския художник минималист Дан Флавин, вдъхновен от руския си колега и предшественик, създава "Монумент" 1 по В. Татлин (1964). Това е много силна и доста по-семпла музейна работа, без претенции да придоми Коминтерна. Тя също е променяща и влияеща на света - светейки. Работата на Флавин е уязвима, поетична и агресивна. В моята реплика на "Монумент" 1, която нарекох "Утопия" 2 (2013) аз намалям още повече размера и "изгасям" светлината. Това е битов конструктивизъм от готови/купени лампи, който практически всеки може да си изгради без дори да е нужно да използва електроенергия. Струва ми се, че угасената светлина "разголява" утопията, но работата не цели да иронизира "устрема", а да предложи друга посока.

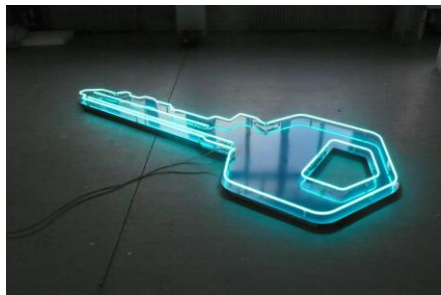
Самуил Стоянов

Красимир Терзиев, Бъдеще незабравимо, 2019, бял неон, 11/98 см, АЕ 2/5 + 1AP, [1/5 частна колекция Истанбул]

[...] Всъщност, ако искаме да приемем изкуството на Красимир Терзиев като пътешествие, това е пътуване, което се движи със собствени неисторически темпове, използвайки много от първичните източници и признаци на това, което ние признаваме за Великото време по Мирча Елиаде, Митът за вечното завръщане). Във всеки момент от пътуването се повдига въпросът за изчерпващите - или вече изчерпани - възможности за бъдеще. Това е пътуване, което със сигурност не завършва с изключването на мониторите; там също няма нищо свръхчовешко от гледна точка на Кубрик. Пътуване, което винаги завършва с връщането към приземяващото Аз на художника, - напред към настоящето и обратно към всичко, което някога е било бъдеще.

Светлана Коюмджиева "Пътуване назад към бъдещето", в: Красимир Терзиев. Future Unforgettable, Versus Art Project: 2019

Рада Букова, De l'illusion, 2010, neon, aluminium, electric cable, transformer, 250 x 120 cm

Неонов ключ разпръсква синя светлина, цвърченето на електрическата връзка резонира в затвореното пространство. Ключът се използва за отключване и заключване, но образно казано, също е инструмент за разбиране или обяснение. Когато очите се отклонят от светещия обект, чрез оптично явление светът става розов за няколко секунди.

Правдолуб Иванов, "Малко" (Много-Малко-Много), 2009, обект, неон, 18 x 210 см, Тираж: 5 + 2АП

Проектът произтича от трудно преводима езикова конструкция използваща думите малко и много в обърнат ред. Двете фрази са толкова използвани в контрастните си значения, че по някакъв начин изразяват всичките ни надежди и разочарования. Светващите и изгасващи неонов думи сменят двете фрази, но оставят думата малко постоянно светеща.

Правдолуб Иванов

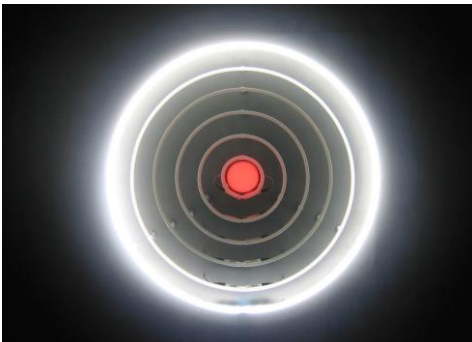

Камен Стоянов Yes, 2012, Neon, 60 x 40 cm

Изработената от неон глава на художника се поклаща наляво-надясно. Тя е разположена срещу барелефа на Витгенщайн при входа на дома и представя образ на философа, който е изследвал логиката на езика. Тя следователно изразява яснота в противовес на главата на Стоянов, която създава двусмислие. Творбата Да умишлено провокира посетителите по най-различни начини. Как ще се изтълкува този жест? Дали става дума за задействиана от художника игра или за препратка към факта, че самият дом представлява българска културна институция? Българите клатят глава наляво-надясно, когато искат да кажат "да". Този жест е пълната противоположност на утвърдителния жест с глава при други европейски нации.

Борис Костадинов

* Творбата е изработена за изложбата "Ключалката на г-н Витгенщайн" на Българския културен институт "Дом Витгенщайн" във Виена.

Стефан Николаев, Lucky you, 2005, Neon, aluminum box, electrical material, diam. 100 cm, dimmer, ediYon of 3 + 1 AP

"...цигарите остават един от предпочитаните "мотиви" на художника. Превърнат по-скоро в предлог, отколкото в тема, неговата употреба предлага една донякъде изтънчена и оптимистична визия за това в какво може да се превърне съвременната скулптура, ако тя реши да си послужи с определени кодове от системите за лансиране на луксозни стоки и художествения дизайн, за да ги преработи в предмети на поп-минимализма.

Заглавието на творбата Ти, късметлията [Блазе ти - ?] (неон) препраща към желанието, изтласкано от хигиеничния "напредък" на нашето общество, като по този начин представя едно неосъществено желание, което изниква на заден фон. Желание да дишаш с пълни гърди, желание за страстни прегръдки и пристъпи на гняв, които едва ли могат да бъдат обуздани от следните трезви думи, появяващи се в творбите му: "Лукс, покой и сладострастие"...ала някъде из гладката повърхност на неона се крие жажда за изстъпление."

Натали Лелю, 2006

Мариана Василева, Nothing is Just, 2006, neon lights, 12 x 140 cm, Edition 5 + 2 AP

*Нищо не е справедливо,
нищо не е само това което виждаме,
нищо не е само за себе си...*

Мариана Василева

Мариана Василева, INBETWEEN, 2015, neon lights, 150 x 200 x 60 cm, existing in different versions

*Хербарий от светлина.
Има ужасни неща, които ни будят,
които дават нов ориентир,
осветяват пътя ни по нов начин.
Разтърсващо хубаво начало на края,
когато две стени не могат да се съберат, докосва се енергията между тях.*

Мариана Василева

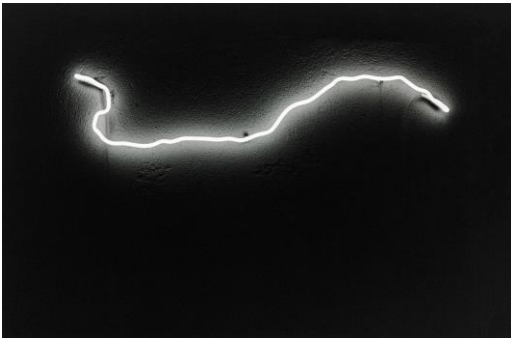
Калин Серапионов, I'm Safe, 2016, Неон, кабели, трансформатор, Вариращи размери (размер на неона 20x240 см.), Тираж от 5 + авторско копие

Тази фраза е заимствана от постингите в социалните мрежи. Тя започна да се появява след атентатите и за съжаление се налага като статус все по-често.

В контекста на фейсбук това че някой е "в безопасност" звучи успокоително за близки и познати и някакси самодоволно. Извън него обаче се появява друга нотка – като че ли си казваме публично на себе си, че (слава богу, един вид) сме добре във физическото пространство.

Тук възниква дискурса между смисъла на статуса в социалната мрежа и във физическото пространство. Статуса във фейсбук е персонален. Но във физическото пространство, зрителя, който всъщност гледа работата е анонимен. Така могат да се анализират възприятията при промяната на контекста. Това не е просто физически регистратор на хората но е и своеобразно заявяване на материалност, на съществуване.

Калин Серапионов

Правдолуб Иванов, Border By Memory, 2006, неон, 25 x 110 cm, Edition of 5 + 2AP, Collection European Investment Bank, Sofia City Art Gallery, and private collections

"Граница по памет" е тънка неонова тръба, извита по линия, представляваща опита ми да начертая по памет границата между България и Румъния. Рисунката и съответно неонът са много приблизителна и неточна картина на тази граница, но въпреки това извикват безпогрешно представата за нея. Всяко колебание на ръката ми е "ощетявало" или "увеличавало" ту едната ту другата държава. Заглавието е като ключ към разбирането на работата и нейните отпратки към паметта и историята на тази граница и нейната драматична промяна през последното столетие, засягаща много животи.

Правдолуб Иванов

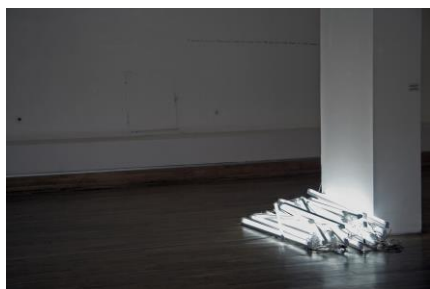
Димитър Солаков, Ice Caps, 2019, неон sign, 18.5 x 80 x 5 cm, 3+1AP

Творбата е коментар за влошеното състояние на "ледените шапки" на Земята. Продължаващото им свиване значително ускорява глобалното затопляне и всички произтичащи от него негативни последици.

Камен Стоянов, High Voltage Fence, 2015, неон, 80 x 80 cm, 3/5+1AP

Оградата с високо напрежение заслепява зрителя и го изправя пред въпроса за маркиране и преодоляване на границата. Творбата олицетворява опасността по много начини. От една страна електричеството с високо напрежение звучи плашещо, но от друга страна самата мрежа е изключително крехко парче стъкло, направено с впечатляващи усилия и прецизност.

Правдолюб Иванов, Никога не се предавай, 2006-2020, Луминисцентни лампи, Променливи размери

Тази купчина безполезни, изхвърлени неонов тръби е работа за надеждата и смелостта, когато тъмнината се спусне, и никой вече не се нуждае от нас.

Правдолюб Иванов

Викенти Комитски, The End of The Circle, 2019, neon sign, 150 cm diameter, Edition number 3/3

Работата има директно послание, едно изречение, написано в кръг. Може да се чете отново и отново, защото няма начало или край, тоест можете да започнете да четете, където искате и да спрете да четете, където искате. Но има противоречие. Това изречение ви казва, че има край (и ако има край, трябва да има и начало). Това диалектично противопоставяне между неговото съдържание и форма е механизмът, който кара творбата да функционира. Парадоксът тук не нарушава смисъла, а го създава. Подобно на змия, която яде опашката си, трябва да надхвърли двойствеността. Нещата не са завършени, нито цялостни, нито свършени, без противопоставянето на цялост и свършенство, интегрирани в самите тях.

Викенти Комитски

Венцислав Занков, Untitled, 2020, neon, 300x180x15 cm

Бях споделил, че творбата навярно е съвременна препратка към горящия храст и Мойсей, само че тук никой не говори и никой не отговаря – само трансформаторите жужат. Творбата е без заглавие и беше част от самостоятелната ми изложба "Пред мен" през 2020 година в Галерия „Райко Алексиев“ в София.

Изложбата представи мои голямоформатна живописни творби и скулптура в чугун. Те са визуална симбиоза на две теми, две кризи, преплетени в човешкото поведение – екологичната и социалната, породена от пандемичните обстоятелства, които прерастват в екзистенциална криза и питане за човешкото.

Дървото, което е основен мотив на изложбата, може да се мисли като метафора на психични пространства и визии за самотата и изолацията в една природа.

Например, дърветата представени в голямоформатна живопис, не са гора, а по-скоро единични същности, оголени корони, напрегнато впити в мрачно небе. Мъртва природа или притихнал живот: Nature morte / Still Life.

До тях, звадено от контекста и рамката, неоновото технологично градско дърво свети в кървавочервено и напомня на кръвоносни съдове. Микрото става макро и засилва тревожността.

Венцислав Занков

СТЪКЛО ГАЗ И ЕЛЕКТРИЧЕСТВО

текст, избор на творби и структура: Веселина Сариева

